

Є. Г. Сінкевич

Новачинський Адольф

НОВАЧИНСЬКИЙ Адольф (Nowaczyński Adolf; псевд. і крипт.: Adolf Neuwert, Adolf Przyjaciel, Anecki N., Antisperanto, Artur Amis, Clarus, a (a), a. n. (a. n.), A. N., A. Nów., ad. now., Ad. Now., Ann. та ін.; 09. 01. 1876, м. Підгірці побл. Кракова, нині Польща - 03. 07. 1944, Варшава) - польський письменник, драматург, сатирик, есеїст, критик. Член Літ. гуртка (1895), Товариства літераторів і репортерів (1920-30). Студіював на правн. (1895-96) та філос. (1896-97) відділеннях Ягеллон. університету в Кракові. Діяльність літ. критика розпочав рец. на повісті В. Лося у краків. ж. «Życie» (1897, № 1). Як драматург дебютував 18 жовтня 1902 під час ювіл. вечора М. Конопницької на краків. театр. підмостках за мотивами її новели «Miłosierdzie gminy» виставою «Miłosierdzie ludzkie». Співпрацював із мист. кабаре «Zielony Balonik» (1905-12): автор одного з найцікавіших репортажів з відти - «Igraszki Zielonego Balonika» («Świat», 1909, № 18). Йому належать кн. сатири «Małpie zwierciadło» (Lwów; Warszawa, 1902), «Facecje sowizdrzalskie» (1903), «Skotopaski sowizdrzalskie» (1904; обидві - Краків), «Figliki sowizdrzalskie» (Warszawa; Kraków, 1909), «Nowe Ateny: Satyra na Wielki Kraków» (Warszawa, 1913), «Facecje z Lodomerii» (Warszawa; Lwów, 1923), «System doktora Caro: Utopia humorystyczna» (1927), драм і комедій «Smocze gniazdo» (1905), «Wielki Fryderyk» (1910), «Cyganeria Warszawska» (1912; уці - Варшава), «Komendant Paryża» (Poznań; Warszawa, 1926), «Wiosna narodów» (1929). Враження від подорожі до Палестини (1938) опублікував у циклі репортажів у вид. «Kroniki Polski i Świata». 1939 у часописі «Prosto z Mostu» вмістив замітки

антисеміт. змісту. Як публіцист майстерно конструював каламбури, вибудовував нагромадження образів, інвектив, неоднозначностей. Як зазначив проф. А. Маковецький, «плетиво епітетів принесло йому славу дуже небезпечного публіциста і провакувало його опонентів на ненависть і бажання помститися». 1924 брав участь у дуелі з підполковником З. Дзвонковським: приводом стала публікація в часописі «Myśli Narodowej», де Н. закидав, що той вислужувався перед німцями. Під час одного з вияснень стосунків у 1930-х рр. нападники вибили Н. око. В останні роки життя мешкав у м. Мілянувек (Польща).

Основні твори

Studia i szkice. Lwów; Warszawa, 1901; Wizerunek Mikołaja Reja z Nagłowic. Warszawa, 1905; Wczasy literackie. Warszawa, 1905; Szkice literackie. Poznań, 1918; Góry z piasku. Warszawa, 1922; Pamflety. Warszawa, 1930; Plewy i perły. Warszawa, 1934; Warta nad Wartą. Poznań, 1937; Słowa, słowa, słowa. Warszawa, 1938; Poznaj Poznań. Poznań, 1939.

Рекомендована література

- 1. Nowaczyński i Brzozowski o Berencie: Inedita z archiwum «Przeglądu Tygodniowego» // Teksty Drugie. 1992. № 4;**
- 2. M. Domagalska. «Najpilniejsza sprawa»: publicyści «Prosto z Mostu» wobec kwestii żydowskiej // Kwartalnik Historii Żydów. 2002. № 4;**
- 3. A. Bogunia-Paczyński. Adolf Nowaczyński - satyryk z Podgórze // Małopolska. 2019. Т. 21.**

Бібліографічний опис:

Новачинський Адольф / Є. Г. Сінкевич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-72226>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).